ST EDWARD'S
OXFORD

16+ ENTRANCE EXAMINATION

For entry in
September 2016

LATIN

Time: 1 hour

Candidates Name: ……

Instructions to Candidates:

Answer all the questions in Sections A, B & C.
Translate only where asked & then on alternate lines.

How the Abduction of a Woman is Foiled by her ingenious Lover.

Section A. Translate this passage on alternate lines. [30 marks]

olim in Italia latrones villam Milonis ingressi divitias eius abstulerunt. unus latro, quem alii in urbe reliquerant, mox cognovit advenam, nomine Lucium, accusatum esse furti quod epistulam falsam Miloni tulisset atque clam nocte fugisset.

interea ceteri latrones, dum ad speluncam redeunt, feminam conspexerunt quae ad urbem contendebat. latrones laetissimi erant. "facile erit nobis," dicebant, "eam capere quod sola est. venalicius nobis multam pecuniam dabit quod pulcherrima est."

surrexit dux latronum, iratus quod ille advenam secum duxerat. "nonne vita nostra," rogavit, "satis dura est? num nobis plus periculi afferre vis? cur, contempto meo consilio, hunc duxisti?" deinde caput comitis pulsaturus erat, sed ab aliis circumstantibus raptus est.

latro, -onis m.	– robber	spelunca, -ae f.	– cave
advena, -ae m.	– stranger	venalicius, -i m.	– slave-dealer
furtum, -i n.	– theft, robbery	affero = adfero	
clam (adv.)	– secretly	contemno, -ere	– despise, reject

Section B. Read the next part of the story and answer the 2 sets of questions.
(Vocabulary previously given is not repeated here.)

subito advena dixit: "sum Haemus, latro notissimus omnis Thraciae. sed comites meos amisi postquam villam centurionis divitis ingressi sumus. nam cum, bonis eius ablatis, discederemus, ianua tantum sonitum fecit ut uxor eius quiete excitata sit. illa in hortum currens servos vocavit ut adiuvarent. qui cum advenissent, amicos meos secuti sunt pecunia oneratos. ipse vix effugi." deinde Haemus, pecunia in medios latrones iacta, "accipite me," inquit, "in vestram manum. omnia quae mecum tuli libens vobis dabo."

statim Haemus feminam adduci iussit vinumque parari. cum latrones bibissent, etiam persuasit eis ut decem homines e manu sibi darent qui feminam patri redderent. primo irati erant quod praemium suum amittere videbantur; ubi autem ostendit patrem plus pecuniae daturum esse quam venalicium, laeti erant. mox intravit femina tristis. postquam tamen Haemum conspectum agnovit, locutura erat sed ille minima voce, ne a ceteris audiretur, hortatus est ut taceret. deinde ad latrones versus, "nunc nobis eundum est," inquit. "sequimini me atque hanc feminam diligenter custodite. feminam tam pulchram et tanta pecunia dignam amittere nolo."

Thracia, iae f. – Thrace (in Northern Greece)
quies, -tis f. – (here) sleep
onero, - are – to burden, weigh down
manus, -us f. – (here) band
libens, -entis – willingly
ostendo, -ere – show, prove
minima voce – in a whisper
sequamini – (dep.) plural imperative

1 Who does ‘Haemus’ claim to be? (line 1) 2

_____

_____

2 When does he say he lost his companions? (lines 1-2) 2

_____

_____

3 When and how was the centurion’s wife woken? (lines 2-3) 2

_____

_____

4 To whom does ‘qui’ refer in line 4? 1

_____

5 What made the robbers’ escape more difficult? (lines 4-5) 1

_____

6 What does ‘Haemus’ do & say that makes the robbers accept him? (lines 5-6) 3

_____

_____

7 Read lines 7-10 and explain in detail (in your own words) how ‘Haemus’ convinces the robbers to return the woman to her father. 7

_____

_____

_____

_____

_____

8 In lines 11-12, what was the woman about to do and how did 'Haemus' stop her? 3

_____

_____

_____

9 What 3 instructions does he give to the robbers? 3

_____

_____

10 How could the phrase, in line 14, 'feminam tam pulchram … amittere nolo' be interpreted in 2 ways? a) by the robbers and b) by the woman. 2

a)_____

b)_____

11 From Section B, write down 1 example of each of the following: 5

i a present passive infinitive _____

ii a gerundive of obligation _____

iii a superlative adjective _____

iv a verb in the imperfect subjunctive _____

v a future participle _____

12 From Section B, write out & translate 1 example of the following: 4

i an ablative absolute: _____

_____

ii an indirect statement: _____

_____

[35 marks]

Section C. Read & translate, on alternate lines, the final part of the story. [35 marks]

cum ad urbem advenissent, Haemus ante ianuam magnae villae constitit. "nisi mens mea me decipit," sibi dixit, "hic habitant divites qui multos servos habent." deinde latronibus inquit, "haec est villa patris huius feminae. ipse cum femina intrabo. vos prope ianuam manentes viam custodite."

ingressus tamen domino inquit, "quamquam minime notus tibi sum, per deos oro te ut me adiuves. sum Marcus qui hanc uxorem meam (feminam manu ostendit) nocte amisi. dum eam quaero, a civibus qui rem viderant, cognovi eam a latronibus esse captam. nunc eam vix servavi, quod latronibus persuasi ut me acciperent. mitte servos ut et omnes latrones hic et in spelunca eorum comprehendant."

hoc facto milites ad speluncam latronum duxit ubi latrones iam vino victos facile superaverunt.

(adapted from) Apuleius: *The Golden Ass*